

за рахунок фінансування з позабюджетних фондів, а отже формує передумови для виникнення та функціонування позабюджетних фондів відтворення природних ресурсів.

Вивчення особливостей вітчизняного сільськогосподарського виробництва та врахування вимог ЄС щодо застосування концепції сталого розвитку агропромислового сектору та переходу до органічного агровиробництва, створює передумови функціонування позабюджетного фонду відтворення природних ресурсів в аграрній сфері. Окреслені перспективи дозволять покращити стан агропромислового комплексу на регіональному рівні, а відтак вирішити поставлені перед позабюджетним фондом відтворення природних ресурсів в аграрній сфері поставлених завдань та дати поштовх для розвитку органічного агровиробництва в регіоні.

Література.

1. Статистична інформація щодо сільського господарства Сумської області за 2011 р. [Електронний ресурс]: Режим доступу - <http://www.sumy.ukrstat.gov.ua/stat.html>
2. Борисова В.А. Економічний механізм ресурсокористування в аграрній сфері / В.А. Борисова. – Суми: Видавництво «Довкілля», 2004. – 167 с.

УДК 338.436:631.1.027:631.11:635/338.439

ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГУ ПІДПРИЄМСТВ ОВОЧЕПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В АПК

*Даниленко В.І., к.е.н., доцент кафедри
Полтавська державна аграрна академія*

У статті розглядається сутність інтеграційних формувань, уточнено їх функції та визначено можливості їх застосування в овочепродуктовому підкомплексі. Проаналізовані основні напрямки маркетингової діяльності в інтеграційних структурах.

In article the essence integration formations is considered, specified their functions and is defined possibilities of their application in vegetable subcomplex. The analyzed basic directions of marketing activity in integration structures.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку економіки України, характерною особливістю якої є диспропорція розвитку попиту і пропозиції на внутрішньому аграрному ринку, винятково важливого значення набуває розробка організаційно-економічного механізму інтеграційних зв'язків підприємств овочепродуктового підкомплексу, адже нині ринкові відносини дедалі більше стають основними чинниками регулювання виробництва продукції, впливаючи на рівень і динаміку цін та інші показники ефективності.

Функціонування повноцінного ринкового середовища в агропромислового виробництві неможливе без відпрацювання механізмів захисту економічних інтересів сільськогосподарських товаровиробників шляхом забезпечення можливостей еквівалентного товарного обміну із суміжними галузями – постачальниками матеріально-технічних ресурсів і сировини та покупцями продовольчої продукції. Вирішенню проблем, наявних нині в овочепродук-

товому підкомплексі, з нашого погляду, може сприяти розвиток партнерських відносин між виробниками сільськогосподарської сировини та їх переробниками.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інтеграційні процеси досліджували: Є.В. Імас, А.М. Карпенко, А.І. Кисіль, П.М. Макаренко, М.Й. Хорунжий, І.І. Червен, В.А. Чоботарьов та інші. Даними науковцями відмічалось, що визначальною умовою успішного розвитку інтегрованого виробництва є забезпечення економічної зацікавленості всіх господарсько-правових структур у спільній діяльності. Проблемами створення, функціонування і розвитку інтеграційних формувань (кластерів) займались також такі зарубіжні і українські вчені як В. Бакум, Є. Безвушко, М. Войнаренко, А. Маршал, Л. Романюк, М. Портер, С. Соколенко, С. Ткачова, Х. Шреплер, та ін. [1,2,3].

Постановка завдання. Основна мета цього дослідження полягає в дослідженні особливостей маркетингу діяльності підприємств овочепродуктового підкомплексу в умовах інтеграційних процесів в АПК.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток кооперації та агропромислової інтеграції в сучасних умовах розвитку АПК забезпечить створення умов для зміцнення виробництва, зростання концентрації та спеціалізації підприємств, що сприятиме: скороченню кількості посередників у процесі руху сільськогосподарської продукції від виробника до споживача; дозволить ефективніше використовувати виробничо-економічний потенціал господарств; скоротить невиробничі витрати, забезпечить доступність широкого кола споживачів до готової продукції.

Агропромислова інтеграція в своєму розвитку поступово набуває нових ознак, охоплює різні аспекти соціально-економічного життя. За сучасних умов найважливішими аспектами агропромислової інтеграції в Україні є:

- економічний, суть якого зводиться до того, щоб у процесі інтегрування забезпечити паритетність та еквівалентність міжгалузевого обміну, встановлення справедливих цін на проміжну і кінцеву продукцію;
- організаційний, тобто створення таких інтегрованих господарсько-виробничих та управлінських структур, які б забезпечили високу госпрозрахункову ефективність і зміцнення продовольчої безпеки держави;
- соціальний, під яким слід розуміти потребу утвердження соціального статусу працівника АПК, вивільнення його від засилля посередників і входу в ринкові умови як безпосереднього контрагента;
- морально-етичний, за яким працівника АПК, і особливо сільського господарства, слід розглядати як особистість, що сама визначає і обирає форму власності і господарювання, є прихильником колективного докладання праці, оберегом традицій, культури і звичаїв українського народу.

Найважливішою проблемою, що стримує подальший розвиток овочепродуктового підкомплексу, є низька ефективність, а загалом, повна відсутність системи зберігання, переробки та реалізації продукції, недоступність для господарств необхідних обсягів якісної ринкової інформації, відсутність стабільних джерел збуту. Все це обумовлює необхідність створення кінцевої

стадії виробництва – структури, яка організаційно та матеріально-технічно об'єднуватиме виробників на основі якісних послуг та централізованого маркетингу з усього циклу реалізації продукції.

На сьогоднішній день, в овочепродуктовому підкомплексі нашого регіону співпраця між виробниками і переробниками овочевої продукції відбувається по такій схемі (рис. 1).

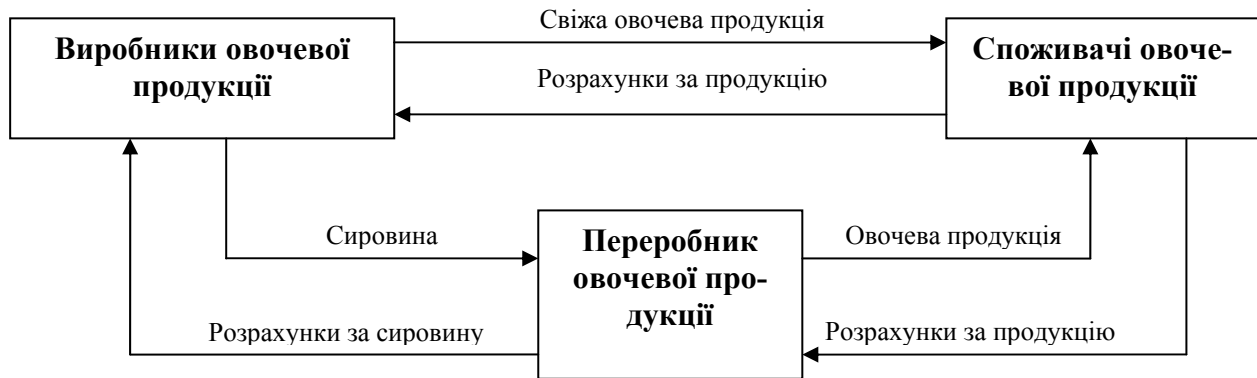

Рис. 1. Схема існуючих економічних відносин суб'єктів регіонального овочепродуктового підкомплексу

Реформування АПК, зміна форм власності та господарювання сприяли виникненню комерційних посередницьких організацій у формуванні економічних взаємовідносин в овочепродуктовому підкомплексі. Оскільки були втрачені прямі зв'язки між виробниками сировини та переробними заводами на даному етапі розвитку економічних взаємовідносин існує негарантований зв'язок між ними, який свідчить про те, що вироблена продукція не завжди реалізовується господарством та заводом, тобто зустрічного продажу не існує.

Становлення та функціонування на початковому етапі агропромислової структури корпоративного типу в овочепродуктовому підкомплексі Полтавської області дозволяє зробити попередню оцінку її потенційних можливостей, а отже, визначити її перспективи розвитку. Можна відмітити наступні основні позитивні риси: за рахунок спрощення відносин між різними підрозділами, агропромислова структура (корпорація) може відіграти значну роль у стабілізації господарських зв'язків; її діяльність дозволить підвищити вплив переробних підприємств на розвиток сировинних зон та скоротити вплив посередницьких структур та інститутів сфери обміну на товаровиробників; їх розвиток дозволить швидше сформувати цивілізований аграрний ринок.

Водночас, аналіз процесів реального функціонування холдингів дає підстави відзначити і негативні риси. До них належать: ускладнення узгодження економічних інтересів структурних підрозділів корпоративних формувань; можливість негативних наслідків для регіонів та їх структурних рівнів у сферах ціноутворення, оподаткування і кредитно-фінансових відносин; вірогідність монополізації окремих сегментів ринку та регіонів найбільшими корпо-

раціями з високою можливістю нав'язування ними своєї економічної волі іншим суб'єктам господарювання.

Особлива увага в інтегрованому процесі має надаватися оптимальним взаємоузгодженим діям всіх заінтересованих учасників. З цією метою необхідно обґрунтувати оптимальні розміри кожної сировинної зони, в залежності від напрямку виробничої діяльності інтегрованої системи.

На нашу думку найбільш доцільною моделлю організаційно-економічного механізму інтеграційних зв'язків в овочепродуктовому підкомплексі є об'єднання переробних, аграрних і торгівельних підприємств регіону на засадах узгодженості та централізації управління. Для даного варіанту основною умовою є добровільність входження в об'єднання, централізація управління та делегування йому особливих повноважень (рис. 2).

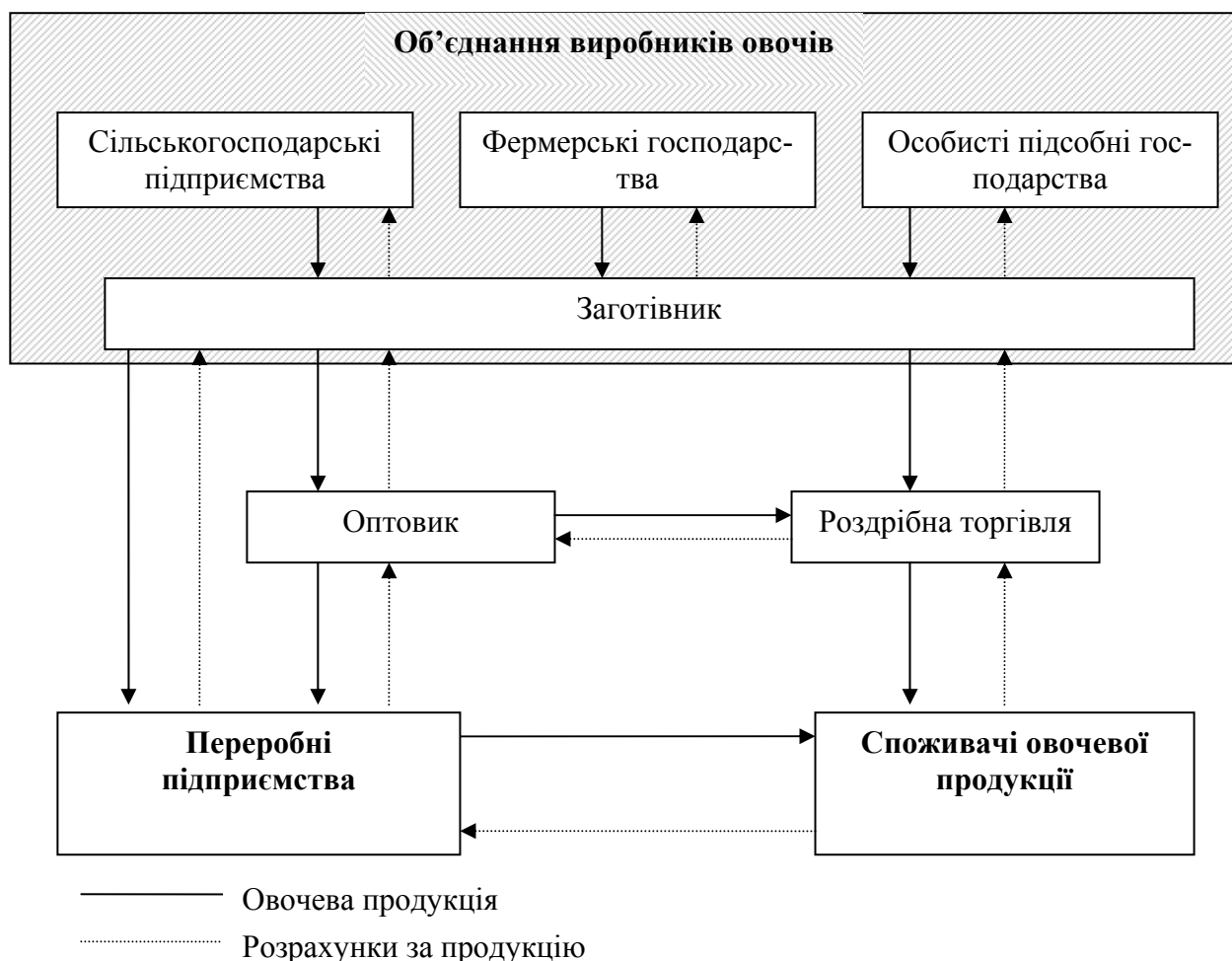

Рис. 2. Схема економічних відносин суб'єктів овочепродуктового підкомплексу при об'єднанні переробних, аграрних і торгівельних підприємств регіону
Джерело: власна розробка.

Всі учасники інтегрованого формування працюють на основі госпрозрахунку, самофінансування і самоокупності, розраховуються між собою на основі договірних цін на продукцію. Договірні ціни включають витрати виробника на конкретній технологічній стадії та частку прибутку від реалізації продукції в роздрібній торгівлі. Останні розподіляються між учасниками пропорційно їх витратам.

Невід'ємною умовою функціонування інтегрованих формувань є наявність в їх складі торгівельних підприємств, які реалізують вироблену продукцію. Торгівельна ланка є невід'ємним атрибутом інтеграційного формування, оскільки за рахунок саме її успішної діяльності відбувається реалізація продукції і своєчасне надходження коштів для розрахунків між господарствами-виробниками та переробними підприємствами.

Висновки. Створення інтегрованих виробництв, спрямованих на тісне поєднання діяльності сировинних товаровиробників і переробних підприємств, гарантує наступні організаційно-економічні переваги: гарантія ефективної організації виробничої діяльності; розширення обсягів і асортименту виробництва високоякісних конкурентоспроможних продуктів, що створює економічну зацікавленість усіх учасників інтегрованих формувань; гарантований обсяг поставок сировини і високу завантаженість виробничих потужностей переробних підприємств; ритмічність надходження готової до споживання продукції в торговельну мережу для реалізації; активна участь інтегрованих підприємств у забезпеченні продовольчої безпеки країни.

Отже, незалежно від форми власності та розмірів аграрні підприємства повинні активніше застосовувати на практиці маркетингові знання і будувати свою систему управління та корпоративну культуру на принципах маркетингу.

Література.

1. Бакум В.В. Методологія розробки агропромислових кластерних утворень регіону / В.В. Бакум // Економіка АПК. – 2009. – № 4. – С. 38-45.
2. Войнаренко М. Концепція кластерів – шлях до відродження виробництва на регіональному рівні / М. Войнаренко // Економіст. – 2000. – №1. – С. 29-33.
3. Семенов Г., Богма О. Кластери підприємств як передумова активізації розвитку регіональної економіки / Г. Семенов, О. Богма // Економіка та держава. – 2006. – № 4. – С.11-13.

УДК 65.011.47:338.124.4:334.716

ПРОБЛЕМИ ДІАГНОСТИКИ КРИЗОВОГО СТАНУ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Дорошенко А.П., к.е.н.

Полтавська державна аграрна академія

У статті досліджуються основні фактори що визначають розвиток кризових явищ на підприємствах. Визначено показники та схему аналізу фінансового стану підприємства-боржника. Зазначено основні моделі та індикатори можливого банкрутства підприємства.

In the article basic factors are probed that determine development of the crisis phenomena on enterprises. Certainly indexes and chart of analysis of the financial state of enterprise-debtor. Basic models and indicators of possible bankruptcy of enterprise are marked.

Постановка проблеми. Існуючий рівень розвитку економіки України часто вимагає від керівництва підприємств приймати управлінські рішення в умовах невизначеності. В результаті існуючої економічної та фінансової нестабільності виробничо-господарська діяльність супроводжується виникненням та розвитком кризових явищ, наслідком яких може стати фінансова не-